

СТАНОВИЩЕ

от проф., д-р по психология Румяна Борисова Милкова, преподавател в УНСС- гр. София, Институт по следдипломна квалификация, регистрирана в НАЦИД 2019 година, за дисертационен труд, за присъждане на образователната и научна степен „Доктор“, в област на висше образование 3. „Социални, стопански и правни науки“, професионално направление 3. 2. „Психология“, докторска програма „Педагогическа и възрастова психология“

Автор: Магдалена Милкова Герева- задочен докторант към Катедра „Психология“, при Педагогически факултет на ПУ „Паисий Хилендарски“

Тема: „Творческа мотивация, процъфтяване и психологически типове при лица в зряла възраст, занимаващи се с изкуство и култура“

Научен ръководител: доц., д-р по психология Кирилка Симеонова Тагарева- преподавател в Катедра „Психология“ при Педагогически факултет на ПУ „Паисий Хилендарски“

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Магдалена Герева е представила във Факултета и Катедрата, към която е зачислена, всички необходими документи и материали. Те съответстват на изискванията на Закона и Правилника на ПУ „Паисий Хилендарски“: дисертация; автореферат на български и английски езици; списък с публикации; автобиография. Положила е всички изискуеми докторантски изпити.

2. Актуалност на тематиката

Тематиката на дисертацията е изключително актуална за нашето съвремие, както в теоретичен, така и в практически аспект, защото разглежда много интересен проблем. Той е пряко свързан с творци в зряла възраст и анализира тяхната дейност и нейните резултати. В изследването участват 308 лица на възраст между 20 и 65 години. Те са постоянно живеещи или пребиваващи в градовете София и Пловдив. Разпределени са в 4 групи, в зависимост от изкуството, с което се занимават: танцово изкуство; литература и творческо писане; музиканти и певци; визуални артисти- художници, скулптори, концептуалисти и занимаващи се с фотография и филмово изкуство.

3. Познаване на проблема

Считам, че Магдалена Герева познава отлично изследвания проблем. Това личи от подбраната литература на кирилица и латиница, позоваването на водещи автори, отличната структура на дисертацията, умения и продуктивен анализ.

Не мога да отмина и присъствието на научния й ръководител- доц. Тагарева, която със своя опит, ерудиция и интереси насочва докторанта в онази посока, която я довежда до успешен финал.

4. Методика на изследването

За реализация на емпиричното изследване и последваща проверка на хипотезите, докторанта използва следните инструменти:

- Индикаторът за изследване на психологичния тип на Майерс и Бригс (Myers Briggs Type Indicator) MBTI® се основава на теорията на Карл Юнг за психологическите типове и е публикуван за първи път през 1976 г. В съвременния си вид индикаторът включва 4 дихотомни двойки нагласи и функции, оформящи 16 личностни профила.

- Скала за творческа мотивация на Пол Торанс за възрастни (TM-B-2), съдържаща 18 айтема (Torrance, E.P., 1990, Стойчева, К., Щетински, Д., Попова, К., 2006). Скалата е адаптирана и стандартизирана за български условия, като процесът преминава през няколко фази. Изследвана е нейната надеждност и валидност, както и влиянието на индивидуални фактори като пол, възраст и образование.

- Скала за процъфтяване на Ед Динър- Flourishing Scale, (Diener et al. 2010), включваща 8 твърдения, които се оценяват с помощта на 7-степенна Ликертова скала от 1 „напълно несъгласен“ до 7 „напълно съгласен“.

Считам, че използваната методика е напълно достатъчна за реализиране на поставените цели и задачи и доказване на изведената хипотеза.

5. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

Дисертационното изследване е собствено, лично реализирано от Магдалена Герева. Началото е поставено през 2018 година. Отличава се със собствен стил, изряден тезаурус, коректно позоваване и цитиране на водещи наши и чужди автори- класици и съвременни (философи, социолози, психолози, педагози).

Приносните моменти са ярко очертани и са резултат от анализа на получените данни от емпиричното изследване. Формулирани са 5 приноса на дисертацията. Особено интересен и значим, според мен, е четвъртият принос- обособяването на факултативната дисциплина „Психология на изкуството“, която се предлага на студентите от специалност „Психология“.

6. Преценка на публикациите и личния принос на докторанта

Публикуваните материали са пряко свързани с дисертационното изследване. От анализа на използваните стил и език от Магдалена Герева, установявам пълно съответствие на терминологичен апарат, цитирани автори и отделни изводи в публикациите и дисертацията.

7. Автореферат

Авторефератът е в обем от 43 страници и отговаря напълно на структурата на дисертационното изследване. Съдържа всички необходими елементи на научни трудове от този вид. В него намираме публикациите на автора, свързани с дисертационното изследване. Те са 6 на брой, като едната публикация е в съавторство, а останалите пет са самостоятелни. Поместени са в реномирани национални издания и чрез тях Магдалена Герева запознава научната общност у нас с тематиката на дисертацията, направените изследвания и част от получените резултати.

8. Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

Трудът на Магдалена Герева е завършен и отговаря на научните изисквания. Сигурна съм, че може да се издаде като монографично изследване, което ще обогати нашата психологическа литература и ще помогне на творците да открият някои нови моменти за развитие на творческите им импулси и постигане на високи художествени резултати. Като имам предвид факта, че творческата дейност продължава до дълбока старост у голяма част от личностите от тази област, трудът ще им бъде едно сериозно помагало в търсенето на различните форми за изява и себеизява.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд съдържа научни, научно-приложни и приложни резултати, които представляват оригинален, собствен принос в науката и отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България, Правилника за прилагането му и съответния Правилник на ПУ „Паисий Хилендарски“.

Дисертационният труд показва, че Магдалена Милкова Герева притежава задълбочени теоретични знания и професионални умения в научна област 3. 2. „Психология“, като демонстрира качества и възможности за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Поради гореизложеното, убедено давам своята положителна оценка за проведеното изследване, представено по-горе, от рецензираните дисертация и автореферат, постигнатите резултати и приноси.

Предлагам на почитаемото Научно жури да присъди образователната и научна степен „Доктор“ на Магдалена Милкова Герева, в област на висше образование 3. „Социални, стопански и правни науки“, професионално направление 3. 2. „Психология“, докторска програма „Педагогическа и възрастова психология“.

21. 01. 2023 година

Гр. София

Изготвил становището:

(Проф., д-р Румяна Милкова)